

**Financováno
Evropskou unií**

Financováno Evropskou unií. Vyjádřené názory a stanoviska jsou pouze názory autora (autorů) a nemusí nutně odrážet názory Evropské unie nebo Evropské výkonné agentury pro vzdělávání a kulturu (EACEA). Evropská unie ani EACEA za ně nenesou odpovědnost.

Tahák k materiálu:

Cestování časem – Demografie

Ročník: Kvarta

Blok 3

Aktualizováno: 10. 9. 2026

Tento materiál ti ukáže, jak se mění „tvář“ společnosti. Věková pyramida není jen graf, je to rentgen, který ukazuje minulost i budoucnost státu.

1. Jak číst pyramidu (Základní anatomie)

Než začneš hýbat časovou osou, ujasni si strany:

- **Vlevo (Modrá):** Muži.
- **Vpravo (Růžová/Červená):** Ženy.
- **Všimni si:** Úplně nahoře (věk 85+) bývá růžová barva delší — ženy se v průměru dožívají vyššího věku, a podle Eurostatu tento rozdíl s věkem dál roste.

Osy: vertikální osa představuje věkové skupiny (nejčastěji po 5 letech — 0–4, 5–9 atd.), délka sloupce odpovídá podílu dané skupiny na celkové populaci.

2. Tři tvary společnosti (Tvůj klíč k úspěchu)

V podcastu Jana a Pepa mluví o tom, že tvar grafu diktuje osud země:

▲ **Trojúhelník (Progresivní):** Široká základna (hodně dětí), špičatý vrchol (lidé brzy umírají). To byl případ Evropy v 19. století, dnes je to typické pro Niger.

🔔 **Zvon (Stacionární):** Počet dětí a rodičů je podobný. Populace je stabilní, neroste ani neubývá.

🏺 **Urna / Cibule (Regresivní):** Úzká základna (málo dětí), široký střed a mohutný vrchol (senioři). Tohle je realita dnešní EU a Česka.

3. „Stroj času“ (1950 vs 2026 vs 2050)

Sleduj, jak se v grafu posouvá „bublina“ silných ročníků (tzv. Baby boomers):

- **Rok 1950:** Evropa byla skutečnou pyramidou. Dole bylo obrovské množství dětí.
- **Rok 2026:** Pyramida se změnila v „cibuli“. Nejširší část se posunula doprostřed (lidé v produktivním věku). Základna (dětí) se dramaticky zúžila — rodí se méně dětí.
- **Rok 2050:** Ta nejširší část se posune úplně nahoru. Bude tam rekordní množství seniorů. Malá skupina mladých lidí v produktivním věku (nastupující generace).

Bonus: podle aktuálních dat Eurostatu (extrakce únor 2026) se v projekci pro rok 2100 tvar mění ještě dál — na „blok/obdélník“: porodnost zůstává nízká, ale drtivá většina populace se dožívá vysokého věku.

4. „Chytáky“ pro případný test (Tohle se bude hodit!)

- **Tvar pyramidy v ČR/EU:** Správná odpověď je Regresivní (Urna nebo Cibule). Pamatuj si, že populace stárne a dětí ubývá.
- **Problém roku 2050:** Hlavním problémem je vysoký index závislosti. To znamená, že bude příliš málo pracujících lidí na to, aby utáhli zdravotní péči a důchody pro obrovské množství seniorů.
- **Niger vs. Evropa:** Niger má progresivní typ (široká základna, hodně dětí), zatímco Evropa má regresivní typ.

5. Rychlá nápověda pro PopulationPyramid.net

1. Otevři [PopulationPyramid.net \(Europe\)](https://populationpyramid.net/europe/).
2. V horním menu vyber Region: Europe.
3. Zkus si schválně „projet“ časovou osu od roku 1950 do 2100. Sleduj, jak se pyramida postupně „převrací“ vzhůru nohama.
4. Základna (dětí 0–4 roky) se neustále zmenšuje — to je hlavní znak stárnoucí Evropy.